

CAND. MERC. AUD.-STUDIET
STUDIEORDNING 2013 OG 2015

SEMESTERBESKRIVELSE

OG

LEKTIONSPLANER

EFTERÅRSSEMESTERET
2015

Version 07-08-2015

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD.....	3
Særligt til nye studerende	3
Særligt til "gamle" studerende	3
1. REVISORKANDIDATSTUDIETS 1. SEMESTER	5
1.1. Semesterbeskrivelse	5
1.2. Faglig progression og kompetencer	5
1.3. Semesterets organisering og forløb	5
1.4. Semesterkoordinator og sekretariatsdækning.....	6
1.5. Forventninger om arbejdsindsats.....	6
1.6. 'Deklaration' af samlet timeforbrug for dig.....	6
2. REVISORKANDIDATSTUDIETS 3. SEMESTER	7
2.1. Semesterbeskrivelse	7
2.2. Faglig progression og kompetencer	7
2.3. Semesterets organisering og forløb	7
2.4. Semesterkoordinator og sekretariatsdækning.....	8
2.5. Forventninger om arbejdsindsats.....	8
2.6. 'Deklaration' af samlet timeforbrug for dig.....	8
3. FAGBESKRIVELSER OG LEKTIONSPLANER	9
Erhvervsret	9
Internt regnskab	14
Revision 1.....	19
Rådgivning 1	25
Skatteret 2	27
Valgfag – Generationsskifte.....	29
Valgfag – Omstruktureringer.....	31
Valgfag – International skatteret.....	33
e-Valgfag (summer school) – IT-ledelse	35
e-Valgfag – Koncerner	37
e-Valgfag – Ledelsens, ejernes og revisors erstatningsansvar	39
e-Valgfag – Valg af virksomhedsform.....	41
Videnskabsteori med særligt henblik på revision, regnskab.....	43

FORORD

Velkommen til efterårssemesteret 2015.

Denne publikation indeholder semesterbeskrivelse og foreløbige lektionsplaner for efteråret 2015.

Særligt til nye studerende

Vi er glade for at kunne byde dig velkommen på cand.merc.aud.-studiet, der er knyttet til Skolen for Økonomi og Erhvervsstudier og Institut for Økonomi og Ledelse her ved Aalborg Universitet.

Vores nye studieordning gældende fra efterårssemesteret 2015 rummer mange spændende nyheder for dig som revisorkandidatstuderende. Det gælder fx nye valgfag, og det gælder i særdeleshed fagene Rådgivning 1 og Rådgivning 2, hvor du fra din første dag på studiet kommer til at arbejde i teamwork med konkrete opgaver for en klient, udarbejde analyser, skrive rapporter mv.

Endnu en nyhed er, at en del af forelæsningserne er e-forelæsninger, som du kan følge hjemmefra, ligesom der udbydes hele-valgfag og et e-valgfag som summer school.

Vi håber meget, at du vil bidrage til den løbende forbedring af uddannelsen bl.a. ved at udfylde evalueringsskemaerne og evt. deltage i Studienævnsarbejdet.

For alle nye studerende er der:

Studiepræsentation onsdag den 2. september 2015 kl. 9.30 – 11.30

Fibigerstræde (lokale oplyses senere på Moodle)

Aalborg Universitet

9220 Aalborg Øst

Særligt til "gamle" studerende

Vi er glade for at byde dig velkommen tilbage til et nyt semester efter forhåbentlig veloverstået eksamen og velfortjent sommerferie.

Aalborg Universitet, juni 2015
Studienævnet for cand. merc. aud.-studiet

Erik Werlauff

studienævnformand

professor, dr. jur., advokat (H)

NB:

Husk at holde dig opdateret med information fra fagene og fra studiet på Moodle
<https://www.moodle.aau.dk/>

Al information fra studiet sendes til din student.aau.dk-adresse

Studiets hjemmeside <http://www.business.aau.dk/cmaud/>

P.S. om tid og sted for forelæsninger

Prisen for at udsende semesterbeskrivelsen for efterårssemesteret så tidligt, som vi gør, er, at ikke alle lokaler, tidspunkter og litteraturhenvisninger kendes endnu. Dette er enten markeret ved "Oplyses senere" eller simpelthen ved et blankt felt.

Du bedes derfor selv holde dig ajour hermed på Moodle, jf. ovenfor, ligesom vi med mellemrum vil udsende en ajourført version af denne semesterbeskrivelse med flere praktiske oplysninger indføjet.

Nyttige adresser

Cand.merc.aud.-studiet
Studie- og studienævnssekretærer
Lone Sønderby-Egebak (på barsel)
Tine Lindegaard Hansen
Fibigerstræde 2-95
9220 Aalborg Øst
tlf. 99 40 80 04
e-mail: cand.merc.aud-secr@business.aau.dk
Kontortid: 9.00 – 14.00

Cand.merc.aud.-studiet
Studienævnsformand
Erik Werlauff
Fibigerstræde 2-45a
9220 Aalborg Øst
tlf. 99 40 80 04
mobil 28 79 66 22
e-mail: ew@business.aau.dk

1. REVISORKANDIDATSTUDIETS 1. SEMESTER

1.1. Semesterbeskrivelse

Den temaramme, de studerende arbejder under på revisorkandidatstudiets 1. semester, kan helt overordnet beskrives som virksomhedens indre forhold, forstået som både de juridiske forhold, der regulerer virksomheden og dens aktiviteter, og de krav, der stilles til virksomhedens interne regnskab og økonomistyring. Samtidig introduceres de første dele af det, der vil præge næste semester: virksomhedens ydre forhold til regnskabsbrugere mv.

Semesterets fokus er at give de studerende en grundlæggende forståelse af, at virksomheden arbejder inden for bestemte retlige rammer i henseende til selskabsretligt-organisatorisk forhold, finansieringsretlige forhold vedrørende tilvejebringelse af kapital samt i værste fald insolvensretlige forhold i tilfælde af underskudsgivende drift. For at binde disse retsområder sammen sikres det gennem et tværgående fag: retskilder og EU-ret, at den studerende opnår forståelse for de fælles træk, der binder de juridiske fag sammen, og som understøtter læringen fra fag til fag. Samtidig sættes fokus på internt regnskab, dvs. den måde, hvorpå virksomheden sikrer en registrering af pengestrømme, driftsresultater, balancetal mv., både til brug for det eksterne regnskab og tillige som vigtigt styringsredskab for virksomhedens ledelse. Endelig introduceres på dette semester faget revision, der sammen med faget ekstern rapportering ("eksternt regnskab") spiller en helt central rolle på studiet som sådant.

Arbejdet med at indfri lærings- og kompetencemålene sker gennem deltagelse i forelæsninger, gruppearbejde i tilknytning til problembaseret læring, projektarbejde mv.

1.2. Faglig progression og kompetencer

Semesterets bidrag til den studerendes faglige progression er at begynde med at skue indad i den enkelte virksomhed, påvise det herfor gældende basale regelsæt og gennemgå de indre økonomiske forhold. Herved forberedes den studerende til det følgende semesters fokus på virksomhedens ydre forhold i form af rapportering til regnskabsbrugere, rapportering til SKAT mv. Fra begyndelsen vil den studerende gennem problembaseret læring udvikle faglig progression gennem konkrete rådgivningssituationer, der simulerer en konkret klients behov, spørgsmål og opgaver.

De kompetencer, der arbejdes med at opøve, er først og fremmest evnen til at identificere spørgsmål af retlig og intern-regnskabsretlig karakter, foretage en bedømmelse af spørgsmålene og foreslå egnede løsninger på disse.

De forudsætninger, semesterets kompetencer forventes at give den studerende, er at kunne identificere og rådgive om spørgsmål fra og hos en virksomhed inden for rammerne af selskabsretten, finansieringsretten, insolvensretten og spørgsmål om internt regnskab.

1.3. Semesterets organisering og forløb

Aktiviteterne på dette semester består af forelæsninger, gruppearbejde i tilknytning til problembaseret læring, projektarbejde mv., løsning af konkrete rådgivningsopgaver mv.

1.4. Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Semesterkoordinator er: Professor, dr. jur. Erik Werlauff, advokat (H), som også er formand for studienævnet for Revisorkandidatuddannelsen. E-mail cw@business.aau.dk.

Sekretariatsdækning: Studiesekretær og studienævnssekretær. E-mail cand.merc.aud-secr@business.aau.dk.

1.5. Forventninger om arbejdsindsats

Forventningsafstemningen for hele dette semester kan - efter indførelsen af problembaseret læring i form af faget Rådgivning 1 på 3. semester og Rådgivning 2 på 4. semester - sammenfattes i ca. 150 konfrontationstimer (efter afgivelse af timer til problembaseret læring), ca. 2-300 timer til forberedelse til forelæsninger og ca. 100 timer til problembaseret læring gennem projektarbejde ("Min virtuelle virksomhed").

1.6. 'Deklaration' af samlet timeforbrug for dig

Du har krav på at vide, omtrent hvor stor arbejdsindsats regnet i timer der forventes præsteret af dig på dette semester, og dette skal vi derfor "deklarere" straks nedenfor. Det er dog vigtigt at understrege, at denne deklARATION kun kan være vejledende. Nogle studerende skal bruge mere tid, mens andre vil kunne klare sig med mindre.

Deklaration af timeforbrug på 1. semester:

Aktivitet	Antal timer, omtrentligt
Deltagelse i forelæsninger	150
Forberedelse til forelæsninger	375
Deltagelse i og forberedelse til eksaminer	70
Øvelsesopgaver	77
PBL-baseret projektarbejde	168
I alt på dette semester	840

Som grov tommelfingerregel regner man med, at hvert ECTS tager 28 timer. Da et semester er 30 ECTS, vil den typiske belastning for et semester således være 840 timer, men vi erindrer igen om, at disse tal er omtrentlige og vil kunne variere meget fra studerende til studerende.

God arbejdslyst på 1. semester!

2. REVISORKANDIDATSTUDIETS 3. SEMESTER

2.1. Semesterbeskrivelse

Den temaramme, de studerende arbejder under på dette semester, er toleddet, idet den dels består af færdiggørelse og afslutning af indlæringen af skattereglerne, dels af et antal valgfrie fag, der skal gøre det muligt for den studerende at specialisere sig i bestemte emner af relevans for en revisoruddannet kandidat, herunder eksempelvis ansættelsesret, international skatteret, IT-ledelse, omstruktureringer, generationsskifte mv.

Semesterets fokus vil være på fordybelse, da nu den mere generelle og grundlæggende indlæring fra studiets 1. og 2. semester er ved at være på plads.

Arbejdet med at indfri lærings- og kompetencemålene sker gennem deltagelse i forelæsninger, seminarer og projektarbejde, alt afhængigt af, hvordan det enkelte valgfrie fag koncentrerer sin læring af de studerende.

2.2. Faglig progression og kompetencer

Semesterets bidrag til den studerendes faglige progression vil særligt bestå i muligheden for at fordybe sig i emner, der i særlig grad interesserer den studerende inden for rammerne af de udbudte valgfag. Ligeledes vil der med studienævnets godkendelse være mulighed for at tage valgfag på et andet dansk eller udenlandsk universitet eller anden højere læreanstalt. Særligt i en tid, hvor regnskabsregler, regnskabsstandarder, selskabsretlige forhold mv. internationaliseres stadigt mere, opfordrer studiet de studerende til at være opmærksomme på muligheden for udenlandsk studieophold mv.

De kompetencer, der arbejdes med at opøve, er i særlig grad evnen til fordybelse, analyse og koncentration om et givet, rådgiverrelevant emne af særlig interesse for den studerende.

De forudsætninger, semesterets kompetencer forventes at give den studerende, er i særdeleshed evnen til selvstændig indlæring af nyt, revisorrelevant stof, nemlig i erkendelse af, at en skræmmende stor procentdel af den detailviden, universitetet kan bibringe den studerende, vil være afløst eller dog suppleret af nyt relevant stof, inden der er gået lang tid, efter at den studerende har forladt universitetet med sin kandidateksamen. Mens 1. og 2. semester særligt koncentrerer sig om at indlære konkret materielt stof, koncentrerer 3. semester sig derfor snarere om at indlære evnen til indlæring af nyt rådgiverrelevant stof. Det er naturligvis tanken hermed at udruste de studerende med de bedst tænkelige forudsætninger for at kunne tilpasse og udvikle sig fagligt i resten af deres erhvervsaktive tilværelse.

2.3. Semesterets organisering og forløb

Aktiviteterne på dette semester består af forelæsninger, seminarer og projektarbejde, alt afhængigt af, hvordan det enkelte valgfrie fag koncentrerer sin læring af de studerende.

Mange studerende vil allerede på 3. semester begynde at interesse sig for ét eller flere emner, der kan danne grundlag for udarbejdelse af deres specialeafhandling på 4. semester. Den studerende vil ofte søge inspiration i valgfag, tilgrænsende emner eller helt andre emner, der har fanget den studerendes faglige interesse, blot eksempelvis fordi emnet har været berørt under en forelæsning eller i en faglig nyhedsmeddelelse fra studiet.

2.4. Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Semesterkoordinator er: Professor, dr. jur. Erik Werlauff, advokat (H), som også er formand for studienævnet for Revisorkandidatuddannelsen. E-mail ew@business.aau.dk.

Sekretariatsdækning: Studiesekretær og studienævnssekretær. E-mail cand.merc.aud-secr@business.aau.dk.

2.5. Forventninger om arbejdsindsats

Forventningsafstemningen for hele dette semester kan sammenfattes i ca. 120 konfrontationstimer og 200-240 timer til forberedelse, projektarbejde mv., alt afhængigt af, hvordan det enkelte valgfri fag koncentrerer sin læring af de studerende.

2.6. 'Deklaration' af samlet timeforbrug for dig

Du har krav på at vide, omtrent hvor stor arbejdsindsats regnet i timer der forventes præsteret af dig på dette semester, og dette skal vi derfor "deklarere" straks nedenfor. Det er dog vigtigt at understrege, at denne deklARATION kun kan være vejledende. Nogle studerende skal bruge mere tid, mens andre vil kunne klare sig med mindre.

Deklaration af timeforbrug på 3. semester:

Aktivitet	Antal timer, omtrentligt
Deltagelse i forelæsninger	120
Forberedelse til forelæsninger	300
Deltagelse i og forberedelse til eksaminer	100
Øvelsesopgaver	100
Andet	?
I alt på dette semester	620

Som grov tommelfingerregel regner man med, at hvert ECTS tager 28 timer. Da et semester er 30 ECTS, vil den typiske belastning for et semester således være 840 timer, men vi erindrer igen om, at disse tal er omtrentlige og vil kunne variere meget fra studerende til studerende.

Du vil således se, at 3. semester tilsyneladende er mindre arbejdsbelastende, regnet i timeforbrug, end 1. og 2. semester har været for dig. Spørgsmålet og det udfyldte felt "Andet" skal dog minde dig om, dels at du gerne må ofre ekstra tid på dine valgfag, som jo er begyndelsen til en vis specialisering for dig, og dels at du gerne må begynde at tænke på emner til dit kandidatspeciale. Du vil kort sagt hurtigt opdage, at 3. semester alligevel kræver mere af dig, end de formelle tal umiddelbart kunne tyde på.

God arbejdslyst på 3. semester!

3. FAGBESKRIVELSER OG LEKTIONSPLANER

Erhvervsret 10 ECTS Fagansvarlig: Erik Werlauff
Placering 1. Semester
Type og sprog Obligatorisk Dansk
Omfang og forventning Undervisning: ca. 60 timer Forberedelse: Du må normalt regne med at skulle bruge ca. 2,5 gange så lang tid til forberedelse, som forelæsningsvarer. Dvs. at du til ca. 60 timers forelæsninger må regne med en samlet forberedelsestid på ca. 150 timer. Hertil kommer tid til øvelsesopgaver.
Deltagere Årgang 2015
Deltagerforudsætninger Faget er baseret på, at de studerende har kendskab til og behersker den almindelige erhvervsret svarende til HA/HD-niveau.
Læringsmål Efter endt undervisning skal den studerende være i stand til at redegøre for de EU-retlige og de nationale retskilder og disses indbyrdes sammenhæng. Den studerende skal herudover kunne anvende retskilderne korrekt indenfor de særlige områder faget i øvrigt rummer. Indenfor de tre særlige områder skal den studerende være i stand til i en ukendt case at identificere de retlige problemstillinger, analysere disse ud fra fagets metode og fremkomme med et begrundet forslag til løsning af den identificerede konflikt. Den studerende skal herved demonstrere evne til at anvende de relevante faktiske oplysninger i casen og sammenholde disse med de relevante retskilder. Disse færdigheder skal den studerende kunne demonstrere indenfor følgende områder: <ul style="list-style-type: none">
• Selskabsret (især aktieselskabsretten)<ul style="list-style-type: none">
○ Valg af virksomhedsform
○ Selskabers stiftelse,
○ Finansiering af selskaber
○ Bevarelse af selskabers kapital
○ Selskabets organisation, herunder reglerne om medarbejdere
○ Minoritetsbeskyttelse
○ Regnskab og revision
○ Ledelsens og ejernes straf- og erstatningsansvar
○ Selskabers omdannelse og ophør
○ Stiftelse, omdannelse og ophør af koncerner
• Finansieringsret<ul style="list-style-type: none">
○ Former for pant, herunder pant i fast ejendom, løsørepan, virksomhedspant, pantets stiftelse, omfang og ophør, sikringsakt og forholdet mellem parterne.
○ Håndpant, tilbageholdsret, factoring, pant i fordringer og fordringspant,
○ Kreditaftaleloven, herunder især ejendomsforbehold i forbruger- og handelsforhold og forbuddet mod pant i kreditkøb.
• Insolvensret<ul style="list-style-type: none">
○ Kautions, herunder stiftelse, ophør, regres, samt forholdet til konkurs
○ Andre støtteerklæringer
○ Individualforfølgning
○ Konkurs
○ Rekonstruktion

<p>Indhold</p> <p>Fagområdet omfatter navnlig:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Retskilderne ○ Selskabsret ○ Finansieringsret ○ Insolvensret
<p>Litteratur</p> <p>Primært undervisningsgrundlag i de enkelte områder:</p> <p>(Bemærk: den enkelte studerende er velkommen til via anden litteratur at dække de pågældende fagområder)</p> <p>Retskilderne: <i>Lone L. Hansen & Erik Werlauff</i>: Den juridiske metode – en introduktion (2013).</p> <p>Selskabsret: <i>Erik Werlauff</i>, Selskabsret, 9. udgave, KarnovGroup, 2013</p> <p><i>Insolvensret: Anders Ørgaard m.fl.: Rekonstruktionsret, 4. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2014</i></p> <p><i>Anders Ørgaard</i>: Konkursret, 11. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2014.</p> <p><i>Hans Viggo Godsk Pedersen</i>: Kaution, 10. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2013.</p> <p><i>Anders Ørgaard</i>: Eksekutionsret, 1. udgave, Jurist og Økonomforbundets Forlag, 2013</p> <p>Finansieringsret:</p> <p><i>Lennart Lyngge Andersen og Erik Werlauff</i>: Kreditretten 6. udgave, Forlaget KarnovGroup, 2014.</p> <p><i>Erik Werlauff</i>: Werlauffs kompendier med bl.a. kompendiet i kreditret, 3. udg., 2014, Forlaget Ex Tuto</p>
<p>Undervisningens organisering</p> <p>Forelæsninger, diskussioner, cases og øvelsesopgaver.</p>
<p>Prøveform og bedømmelse</p> <p>Skriftlig 3 timers prøve med alle hjælpemidler i januar 2016.</p>
<p>Vurderingskriterier</p> <p>For karakteren 12 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets læringsmål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.</p> <p>For karakteren 2 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere den minimalt acceptable opfyldelse af fagets læringsmål</p>

Lektionsplan:

Dato	Tidspunkt	Emne	Lokale	Underviser
Tirsdag 8/9	Kl. 13.30-16.30	Juridisk metode	Fib. 5, lokale 37	Erik Werlauff og Lone L. Hansen
Onsdag 16/9	Kl. 13.30-16.30	Juridisk metode	Fib. 5, lokale 37	Erik Werlauff og Lone L. Hansen
Mandag 21/9	Kl. 13.30-16.30	Juridisk metode	Fib. 5, lokale 37	Erik Werlauff og Lone L. Hansen
Tirsdag 22/9	Kl. 08.15-11.15	Selskabsret	Fib. 11, lokale 89	Jesper Møller
Torsdag 24/9	Kl. 08.15-11.15	Selskabsret	Fib. 11, lokale 89	Jesper Møller
Mandag 28/9	Kl. 08.15-11.15	Selskabsret	Fib. 11, lokale 89	Jesper Møller
Torsdag 1/10	Kl. 08.15-11.15	Selskabsret	Fib. 11, lokale 89	Jesper Møller
Mandag 5/10	Kl. 08.15-11.15	Selskabsret	Fib. 11, lokale 89	Jesper Møller
Mandag 19/10	Kl. 08.15-11.15	Insolvensret	Fib. 11, lokale 89	Jørgen Nielsen
Torsdag 22/10	Kl. 08.15-11.15	Selskabsret	Fib. 11, lokale 89	Jesper Møller
	E-forelæsning	Insolvensret		Jørgen Nielsen
Tirsdag 3/11	Kl. 08.15-11.15	Insolvensret	Fib. 11, lokale 89	Jørgen Nielsen
Torsdag 5/11	Kl. 08.15-11.15	Insolvensret	Fib. 11, lokale 89	Jørgen Nielsen
Torsdag 12/11	Kl. 08.15-11.15	Insolvensret	Fib. 11, lokale 89	Jørgen Nielsen
	E-forelæsning	Insolvensret		Jørgen Nielsen
Torsdag 19/11	Kl. 08.15-11.15	Insolvensret	Fib. 11, lokale 89	Jørgen Nielsen
Mandag 23/11	Kl. 08.15-11.15	Insolvensret	Fib. 11, lokale 89	Jørgen Nielsen
Torsdag 26/11	Kl. 08.15-11.15	Finansieringsret	Fib. 11, lokale 89	Poul Erik Nielsen
Onsdag 2/12	Kl. 08.15-11.15	Finansieringsret	Fib. 11, lokale 89	Poul Erik Nielsen
	E-forelæsning	Finansieringsret		Poul Erik Nielsen
Mandag 7/12	Kl. 08.15-11.15	Finansieringsret	Fib. 11, lokale 89	Poul Erik Nielsen
Onsdag 9/12	Kl. 08.15-11.15	Finansieringsret	Fib. 11, lokale 89	Poul Erik Nielsen

Undervisere:

LLH: Adjunkt, ph.d., advokat Lone Lourcing Hansen, AAU llh@business.aau.dk

EW: Professor, dr. jur. Erik Werlauff, AAU ew@business.aau.dk

JM: Advokat Jesper Møller, Advokatfirmaet Henrik Christensen & Partnere
jm@advokatfirmaet.dk

JN: Advokat Jørgen Nielsen joergen.nielsen.try@gmail.com

PEN: Dommer Poul Erik Nielsen poul_e_nielsen@hotmail.com

Retskilderne og den juridiske metode

v/Lone Lourcing Hansen og Erik Werlauff

1. Den juridiske metode
2. Den juridiske metode
3. Den juridiske metode

Selskabsret

v/Jesper Møller

1. Intro til selskabsret
Valg af virksomhedsform
2. Selskabers stiftelse
Yderligere finansiering
3. Værdipapirer
Kapitalbevarelse (beskyttelse)
4. Selskabets organisation
Medarbejderne
5. Minoritetsbeskyttelse
Regnskab og revision
Erstatning & straf
6. Koncerner
Omdannelse og ophør
opsamling/opgavegennemgang

Finansieringsret

v/Poul Erik Nielsen

1. Introduktion.
Tinglysningssystemet.
Forskellige former for pantebreve.
Kreditretten, s. 15 – 18, s. 120 – 156 og s. 197 - 223
2. Underpant
Håndpant
Tilbageholdsret
Kreditretten, s. 156 – 168 og s. 223 - 255
3. Kreditaftaleloven
Ejendomsforbehold
Kreditretten, s. 97 – 107 og s. 168 - 193

Fortsættes

Fortsat

4. Pant i fordringer
Factoring m.v.
Kreditretten, s. 60 – 96 og 294 – 328
5. Opgavegennemgang

Insolvensret

v/Jørgen Nielsen

1. Kautions, stiftelse og ophør
(Hans Viggo Godsk Pedersen, kap. 1-3)
2. Kautions, regres, retsstilling i konkurs og støtteerklæringer
(Hans Viggo Godsk Pedersen, kap. 4-6)
3. Individualforfølgning
(Øgaard)
4. Konkurs - begreber, begyndelse, virkninger & aktiver
(Øgaard kap. 1-3)
5. Konkurs - omstødelse
(Øgaard, kap. 4)
6. Konkurs - passiver (konkursordenen)
(Øgaard, kap. 5)
7. Rekonstruktion - indhold, forløb og virkning i hovedtræk
(Rekonstruktionsret, kap. 3, 6 og 7)
8. Emner efter nærmere aftale og opgavegennemgang

<p>Internt regnskab</p> <p>5 ECTS</p> <p>Fagansvarlig: Thomas Borup Kristensen</p> <p>NB: foreløbig lektionsoversigt, og foreløbig litteraturliste (ændringer kan forekomme – og vil informeres om via Moodle)</p>
<p>Placering</p> <p>1. semester</p>
<p>Type og sprog</p> <p>Obligatorisk</p> <p>Dansk</p>
<p>Omfang og forventning</p> <p>Undervisning: ca. 24 timer fordelt på 6 lektionsgange af 4 timer.</p> <p>Forberedelse til forelæsninger, og udarbejdelse af øvelser: 86 timer</p> <p>Eksamen og forberedelse hertil: 25 timer</p> <p>I alt cirka 135 timer.</p>
<p>Deltagere</p> <p>Årgang 2015</p>
<p>Deltagerforudsætninger</p> <p>Bestået HA/HD eller tilsvarende.</p>
<p>Læringsmål</p> <p>Viden: Fagets overordnede læringsmål er at udvikle den studerendes evne til selvstændigt at gennemføre en problem-identificerende og problemløsende anvendelse af de behandlede teorier og værktøjer på udvalgte virksomheds-scenarier. Derigennem udvælgelse, udarbejdelse og relevant anvendelse af økonomistyringsteknikker fra det interne regnskabsvæsen (management accounting) til at kunne bedrive god virksomhedsstyring og kontrol. Ligeledes bør den studerende kunne kritisk vurdering redskaberne anvendelighed, og tilpasse disse til relevant kontekst.</p> <p>.</p> <p>Specifikke delmål – kompetencer og færdigheder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forstå ABC og TD-ABC, og forskellige varianter heraf • Forstå forskellige budgetteknikker • Forstå forskellige budgetopfølgningsteknikker • Forstå Economic Value Added • Forstå væsentlige økonomistyringsprincipper (kontrolabilitet osv.) • Forstå forskellige styringsmekanismer i decentrale organisationer • Forstå styring af totalomkostninger på leverandører • Forstå forskellige registreringsprincipper af omkostninger • Forstå omkostningshierarkier
<p>Indhold</p> <p>Faget behandler følgende hovedområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ABC & TD-ABC • Budgettering og budgetopfølgningsteknikker • EVA • Transfer priser • Sustainable growth • Danske grundregnskaber • Total cost of ownership
<p>Litteratur</p> <p>Se litteraturliste i lektionsplanen nedenfor.</p> <p>Find nogle af artiklerne og bogkapitlerne på moodle (tilgængelighed er angivet i litteraturlisten).</p>

<p>Ved de artikler hvor der opgivet et link kan dette tilgås igennem Universitetsbibliotek www.aub.aau.dk, brug din AAU email-adresse samt kode hertil for at logge ind. Alle andre artikler kan findes via universitetsbiblioteket www.aub.aau.dk.</p>
<p>Undervisningens organisering Forelæsninger, diskussioner, cases, øvelser, studentpræsentationer af cases</p>
<p>Prøveform og bedømmelse Mundtlig prøve</p>
<p>Vurderingskriterier For karakteren 12 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets læringsmål, med ingen eller få uvæsentlige mangler. For karakteren 2 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere den minimalt acceptable opfyldelse af fagets læringsmål</p>

Dato	Lekt.	Emne	Øvelser/cases	Litteratur
23/10 Kl. 8.15-12.15	1	Emne 1: Væsentlige begreber og sammenhænge og intro. Produkt- og kundelønsomhed (omkostningsallokering via Activity Based Costing og TD-ABC) <i>Fortsættes næste gang</i> TBK	To styk regneøvelser (en i traditionel ABC, og en i TD-ABC).	Cooper og Kaplan (1998), kap. 6+7 Kaplan og Anderson (2004) Israelsen & Kristensen (2015)
28/10 Kl. 12.30-16.30	2	Emne 2: <i>Forsæt fra sidste gang og påbegynd:</i> Budgettering og budgetopfølgning <i>Fortsættes næste gang</i> TBK	StarGrowth case	Rohde (bog kapitel – engelsk) Kaplan (1994) Shank & Churchill (1977) Eventuelt sider i Govindarajan om markedsvarians (kan udleveres hvis nødvendigt)
2/11 Kl. 8.15-12.15	3	Emne 3: <i>Forsæt fra sidste gang og påbegynd:</i> Dansk tradition for grundregnskaber (registreringer) (intro) TBK		Worre (1994) Israelsen (1989) Israelsen (1993) Kristensen (2015)
6/11 Kl. 8.15-12.15	4	Emne 4: Økonomistyring af decentral organisation (EVA og transferpriser) Og managerial balance sheet Og Lean Financial model eksempel TBK	Eksempel på Lean model (se artikel) Birch Paper company	Kaplan & Atkinson(1998) kapitel 7 (Sider 294-301) + kapitel 9 + 10 Kristensen & Israelsen (2013)
11/11 Kl. 12.30-16.30	5	Emne 5: Total cost of ownership V/ Frederik Zachariassen	Oplyses evt senere.	Ellram, L. M. (1995). Ellram, L. M. Siferd, S. P. (1998). Hurkens, C., Valk, W. & Wynstra, F. (2006). <i>Fortsættes</i>

				<i>Fortsat</i> Zachariassen, F. and Arlbjørn, J. S. (2011).
18/11 Kl. 8.15- 12.15	6	Emne 6: <i>afslut forrige lektion og nedenstående:</i> Sustainable Growth ”Økonomisk bæredygtig vækst på langt sigte” Og sidste opsamling ved TBK (inden eksamen) TBK	Paul Newman case (studerende præsenterer)	Donaldson (1985)

Undervisere:

Primær underviser: Thomas Borup Kristensen, PhD, Aalborg Universitet - borup@business.aau.dk
Gæsteforelæser: Frederik Zachariassen, PhD, Syddansk Universitet – frz@sam.sdu.dk

Lokale: 89, Fib. 11

Litteratur:

1 v/TBK:

Cooper, R. & Kaplan, S.R. (1998), “Kaizen Costing and Pseudo-Profit Centers” i: *Cost & Effect, Using Integrated Cost Systems to Drive Profitability and Performance*, Harvard Business School Press, kap. 6 +7

Kaplan, S.R. & Anderson, S. (2004), Time-Driven Activity Based Costing, Harvard Business Review, 11, 131-138

Israelsen & Kristensen (2015) Karakteristik og vurdering af Time-Driven Activity Based Costing på baggrund af ABC’s udvikling, *Økonomistyring og Informatik* (lægges på moodle i kopi)

To regneøvelser i traditionel ABC og Td-ABCn (lægges på moodle senere ved undervisningen)

2 v/TBK:

Rohde, Carsten (2014 – working chapter): Budgeting and beyond (lægges på moodle)

Kaplan, Robert S. (1994). Flexible Budgeting in an Activity-Based Costing Framework. In: *Accounting Horizons*, Vol. 8, Iss. 2, pp. 104-109 (lægges på moodle)

Shank, John K. & Churchill, Neil C. (1977). Variance Analysis: A Management-Oriented Approach. In: *Accounting review*, Vol. 52, Iss. 4, pp. 950-. (lægges på moodle)

Kristensen (2015). Nye omkostningsteknikker og omkostnings variansanalyse teknikker til at måle effekten af Lean, *Revision og Regnskabsvæsen*, 1, (til gennemsyn på moodle)

StartGrowth Case (Kristensen, 2015) – case-artikel i slut-review hos ”Global perspectives on accounting education” (lægges på moodle)

3 v/TBK:

Israelsen, P. (1989). Lader Vagn Madsens og Zakken Worres tanker og ideer om virksomhedens omkostningsregnskab sig forene? (lægges på moodle)

Israelsen, Poul (1993), Activity-versus Variability-Based Management Accounting, Jurist og økonomforbundetsforlag. Kapitel 1+4+appendix A&B (lægges på moodle)

Worre, Zakken. (1994). The evolutionary development from pure imitative cost accounting to a Danish concept of management accounting. In: Økonomistyring & informatik, Vol. 10 aarg, Iss. 2, pp. 71-101. (lægges til gennemsyn på moodle)

4 v/TBK:

Kaplan & Atkinson (1998), *Advanced Management Accounting*, Prentice Hall, Kapitel 7+9+10 (kopi lægges på moodle)

Kristensen & Israelsen (2013), Udvikling af en Finansiell Lean-præstationsmodel, Økonomistyring & Informatik, 1, 28.årgang (kopi lægges på moodle)

Birch paper company case (lægges på moodle)

5 v/FRZ:

Ellram, L. M. (1995). Total Cost of Ownership: An analysis approach for purchasing. *International Journal of Physical Distribution and Logistics Management*, Vol. 25, No. 8, s. 4-23.

Ellram, L. M. og Siferd, S. P. (1998). Total Cost of Ownership: A key concept in strategic cost management decisions. *Journal of Business Logistics*, Vol. 19, No. 1, s. 55-84.

Hurkens, C., Valk, W. og Wynstra, F. (2006). Total Cost of Ownership in the services industry: A case study. *Journal of Supply Chain Management*, Vol. 42, No. 1, s. 27-37.

Zachariassen, F. and Arlbjørn, J. S. (2011). Exploring a differentiated approach to Total Cost of Ownership. *Industrial Management and Data Systems*, Vol. 111, No. 3.

6 v/TBK:

Donaldson (1985), Financial goals and strategic consequences, Harvard Business Review, May-June (kopi lægges på moodle)

<h1>Revision 1</h1> <p>5 ECTS Fagansvarlig: Hans Henrik Berthing</p>
<p>Placering 1. semester</p>
<p>Type og sprog Obligatorisk Dansk</p>
<p>Omfang og forventning Undervisning: ca. 50 timer</p> <p>Forberedelse: Du må normalt regne med at skulle bruge ca. 2,5 gange så lang tid til forberedelse, som forelæsningsvarer. Dvs. at du til ca. 50 timers forelæsninger må regne med en samlet forberedelsestid på ca. 150 timer. Hertil kommer tid til øvelsesopgaver.</p>
<p>Deltagere Årgang 2015.</p>
<p>Deltagerforudsætninger Det er en forudsætning for at kunne deltage i prøven i faget Revision (1 og 2), at den studerende er tilmeldt/har bestået prøven i internt regnskab.</p>
<p>Læringsmål Formålet med faget er, at de studerende opnår et overblik over og dybtgående kendskab til revisorhvervet og revision, således at det teoretiske grundlag for revision beherskes. Revisor skal som offentlighedens tillidsrepræsentant tilføre et givet materiale troværdighed således, at beslutningstagere, samfundet etc. får et bedre fundament for deres vurderinger. Kernen i revision er verifikation, der foretages ved indhentning af revisionsbevis efter en forud fastlagt metodologi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revisionens teoretiske grundlag og dets grundbegreber, principper og metoder. • Konkrete tilgange og revisionsstandarder i forhold til revisionsplanlægning, væsentlighed og risiko, revisionsbeviser og dokumentation samt revisionsmetoder og – beviser. • Kvalitetsstyring og kontrol • IT-sikkerhed og revision af IT • Revision af køb, salg, lager, lønninger m.v. • Intern kontrol og intern revision • Revision og årsregnskaber • Offentlig revision • Corporate Governance • Gældende regulering i relation til revisors erklæringer, ansvar og etik • Revisors rolle og revision i såvel den private som den offentlige sektor • <p>Målet med faget Revision er at de studerende midtvejs i forløbet (efter revision 1) kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redegøre for den relevante regulering i relation til revision 1. • Redegøre for og kombinere revisionsmæssige begreber, principper og metoder i relation til konkrete revisionsproblemstillinger indenfor revision 1.
<p>Indhold Gennem forelæsninger, øvelser og cases opnår du dybtgående kendskab til revisorhvervet og revision, således at det teoretiske grundlag for revision beherskes. Revisor skal som offentlighedens tillidsrepræsentant tilføre et givet materiale troværdighed således, at beslutningstagere, samfundet etc. får et bedre fundament for deres vurderinger. Kernen i revision er verifikation, der foretages ved indhentning af revisionsbevis efter en forud fastlagt metodologi.</p>

Ressourcer

Litteratur

Bell et al	Bell, Marrs, Solomon & Thomas (1997) <i>Auditing organizations through a strategic-systems lens</i> (Pdf-fil)
Berthing	IT revision efter ISA, Revisionsorientering (2012, endnu ikke udkommet)
Bisgaard & Seehausen (2012a)	Bisgaard & Seehausen (2012) <i>Ny revisionspåtegning – revisionspåtegninger med og uden forbehold og supplerende oplysninger</i> , Revision & Regnskabsvæsen, nr. 2
Bisgaard & Seehausen (2012b)	Bisgaard & Seehausen (2012) Going concern og konkursramte selskaber – en opfølgende undersøgelse Revision & Regnskabsvæsen, nr. 12
CaseWare IDEA	Using data analysis to meet the requirements of the new auditing standards (Pdf-fil)
DS/ISO/IEC 27001	Informationsteknologi – Sikkerhedsteknikker – Ledelsessystemer for Informationssikkerhed (ISMS) – Krav (pdf-fil).
Eilifsen et al	Eilifsen, Messier, Glover & Prawitt (2010) <i>Auditing & Assurance Services</i> , Second International Edition.
FSR	FSR (2005) Risk Management (Pdf-fil)
FSR/DI (2009)	Årsregnskabsloven – Rapporteringskrav om interne kontroller (2009).
FSR's Informatikudvalg (2010)	Brug af tredjepartserklæringer ved outsourcing af IT, Revision & Regnskabsvæsen, Februar, 2010 (Pdf-fil)
Füchsel et al	Füchsel, Gath, Langsted & Skovby (2009) <i>Revisor – regulering & rapportering</i> , 2. udgave
God IT Skik	God IT Skik (2011) (Pdf-fil).
McKee	McKee (2006) Increase you fraud auditing effectiveness by being unpredictable! (Pdf-fil)
Nigrini	Nigrini (1999) I've got your number (pdf-fil)
Wells	Wells (2001) Why ask? You ask (pdf-fil) Wells (2002) Let them know someone's watching (pdf-fil)
Witt	Witt: Revision af koncernregnskab RevisionsOrientering A 6.6 (Kan skaffes via Revifora)

Artiklerne mærket pdf findes i Moodle

Undervisningens organisering Forelæsninger
Prøveform og bedømmelse Mundtlig eksamen (ca. 20 min.) uden forberedelse.
Vurderingskriterier For karakteren 12 skal den studerende ved eksamen inden for det eksaminerede område demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets læringsmål, med ingen eller få uvæsentlige mangler. For karakteren 2 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere den minimalt acceptable opfyldelse af fagets læringsmål

Lektionsplan:

Lokale: 89, Fib. 11

Dato	Kl.	Lektion	Emne	Underviser	
Torsdag 3/9	8.15-9.45	1	Introduktion til faget revision	HHAB	Eilifsen et al kap. 1 og 2 Füchsel et al kap. 1
	9.45-11.15	2	Introduktion fortsat	HHAB	Revisorloven
	11.45-13.15	3	IFAC og IFACs begrebsramme	HHAB	Begrebsramme for erklæringsopgaver med sikkerhed; Læs om IAASBs arbejde på http://www.ifac.org/IAASB/
Fredag 4/9	8.15-9.45	4	Risiko og væsentlighed	HHAB	Eilifsen et al kap. 3; ISA 315; ISA 320.
	9.45-11.15	5	Besvigelserisici	HHAB	ISA240; Wells (2001) & (2002); McKee (2006)
	11.45-13.15	6	Business Risk Audits	HHAB	Bell et al kapitel 4-7; ISA 315; ISA 330; FSR (2005) Risk Management
Tirsdag 8/9	8.15-9.45	7	Revisionsbevis og dokumentation	HHAB	Eilifsen et al kap. 4; ISA 230; ISA 500
	9.45-11.15	8	Revisionsplanlæg- ning	HHAB	Eilifsen et al kap. 5; ISA 300, ISA 570
	11.45-13.15	9	Intern kontrol	HHAB	Eilifsen et al kap. 6; ISA 265; ISA 315; ISA 402; FSR/DI (2009).

Fredag 11/9	8.15-9.45	10	Stikprøver 1	HHAB	Eilifsen et al kap. 8; ISA 530
	9.45-11.15	11	Stikprøver 2	HHAB	Eilifsen et al kap. 9; ISA 530
	11.45-13.15	12	Revisionssoftware	HHAB	CaseWare IDEA (2009); Nigrini (1999); ISA 520
Onsdag 16/9	8.15-9.45	13	Revision af salg	HHAB	Eilifsen et al kap. 10
	9.45-11.15	14	Revision af køb	HHAB	Eilifsen et al kap. 11
	11.45-13.15	15	Revision af lønninger	HHAB	Eilifsen et al kap. 12
Mandag 21/9	8.15-9.45	16	Revision af lager	HHAB	Eilifsen et al kap. 13
	9.45-11.15	17	Revision af materielle og immaterielle aktiver	HHAB	Eilifsen et al kap. 14
	11.45-13.15	18	Revision af langfristet gæld, egenkapital og resultatopgørelse	HHAB	Eilifsen et al kap. 15
Fredag 25/9	8.15-9.45	19	Revision af kontanter og investeringer	HHAB	Eilifsen et al kap. 16
	9.45-11.15	20	Koncernrevision	HHAB	Witt: Revision af koncernregnskab; ISA 600
	11.45-13.15	21	Revisionens afslutning	HHAB	Eilifsen et al kap. 17
Tirsdag 29/9	8.15-9.45	22	Påtegninger, protokol og kommunikation 1	JSE	<u>Påtegninger:</u> Eilifsen et al kap. 18. Füchsel et al kap. 5. Bisgaard & Seehausen (2012a).
	9.45-11.15	23	Påtegninger, protokol og kommunikation 2	JSE	Bisgaard & Seehausen (2012b). Revisorlovens § 19.
	11.45-13.15	24	Påtegninger, protokol og kommunikation 3	JSE	Erklæringsbekendtgørelsens §§ 1-8. Erklæringsvejledningens afsnit 1-5. ISA 570, ISA 700, ISA 705, ISA 706, ISA 710 og ISA 720. Yderligere krav ifølge

					<p>dansk revisorlovgivning (bilag til internationale standarder om revision). Revisionsteknisk Udvalgs udtalelse om den uafhængige revisors erklæringer uden modifikationer og suppler-ende oplysninger ved revision af et fuldstændigt regnskab med generelt formål. Revisionsteknisk Udvalgs udtalelse om modifikationer til konklusionen i den uafhængige revisors erklæring. Revisionsteknisk Udvalgs udtalelse om supplerende oplysninger i den uafhængige revisors erklæring (ajourført juli 2012).</p> <p><u>Protokol og kommunikation:</u> Füchsel et al kap. 8. Revisorlovens §§ 20 og 21. ISA 210, ISA 260 og ISA 265. Yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning (bilag til internationale standarder om revision).</p>
Tirsdag 6/10	8.15-9.45	25	Påtegninger, protokol og kommunikation 4	JSE	Se lektion 22-24.
	9.45-11.15	26	IT Sikkerhed, God IT skik, IT Revision i den samlede revision	HHAB	Heilbuth & Tjagvad kap. 2, 3, 4 og 5; God IT Skik (2011); DS/ISO/IEC 27001; Berthing (2012) IT revision efter ISA.
	11.45-13.15	27	Organiseringen af IT revisionsarbejdet; Risikostyret revision	HHAB	Heilbuth & Tjagvad kap. 6 og 7; Berthing (2012) IT revision efter ISA.
Torsdag 8/10	8.15-9.45	28	Revision af generelle IT kontroller	HHAB	Heilbuth & Tjagvad kap. 8, 9, 14 og 15; ISA 402; ISAE 3402; ISA 3000; FSR's Informatikudvalg (2010); Berthing (2012) IT revision efter ISA.

	9.45-11.15	29	Revision af IT baserede brugersystemer	HHAB	Heilbuth & Tjagvad kap. 10, 11 og 16.
	11.45-13.15	30	Revision af End user computing; Revision af net	HHAB	Heilbuth & Tjagvad kap. 12 og 13.

Undervisere:

HHAB	Statsautoriseret revisor Hans Henrik Aabenhus Berthing, hnb@verifica.dk
JSE	Faglig konsulent, cand.merc.aud., ph.d. Jesper Seehausen, Beierholm jse@beierholm.dk

<h1>Rådgivning 1</h1> <p>10 ECTS Fagansvarlig: Erik Werlauff</p>
<p>Placering 1. semester</p>
<p>Type og sprog Projektmodul Dansk – <i>men med 6. og sidste delbesvarelse på engelsk.</i></p>
<p>Omfang og forventning Undervisning: Undervisningen er 100 pct. projektbaseret, dvs. problembaseret læring, PBL. Forberedelse: Der udarbejdes 3 delrapporter, der ved semesterets slutning samles i en enkelt rapport, som danner grundlag for mundtlig eksamen.</p>
<p>Deltagere Årgang 2015</p>
<p>Deltagerforudsætninger Faget er baseret på, at de studerende har kendskab til og behersker den almindelige erhvervsret svarende til HA/HD-niveau, og at de studerende i øvrigt har adgang til at inddrage de fag, der undervises i på 1. semester.</p>
<p>Mål Rådgivningsmodulerne er fagligt relevante for en rådgivers, herunder for en statsautoriseret revisors, virke. Modulerne afspejler samtidig en faglig progression.</p> <p>Læringsmål Formålet med den PBL-baserede undervisning i faget Rådgivning (Virksomhedsrådgivning) er at give de studerende kompetence til at identificere og løse komplicerede rådgivningsmæssige problemstillinger og herved demonstrere opfyldelsen af følgende læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Efter endt undervisning skal den studerende være i stand til på egen hånd og i form af teamwork at rådgive en virksomhed om konkrete spørgsmål med erhvervsretlig, skatteretlig, regnskabsmæssig og/eller revisionsmæssig relevans. ○ Den studerende skal herunder kunne analysere virksomhedens særlige problemer og behov. ○ Den studerende skal kunne fremkomme med motiverede skriftlige forslag til relevante dispositioner hos virksomheden. Endelig skal den studerende på egen hånd og som led i et teamwork kunne uddybe forslagene mundtligt over for virksomheden samt diskutere forslagene på et højt fagligt niveau med virksomheden og dennes eventuelle øvrige rådgivere.
<p>Indhold</p> <p>Fagområdet omfatter navnlig:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ En simuleret rådgivningssituation med inddragelse af flere fagområder fra studiets 1. semester. ○ Gruppen udarbejder analyser i rapportform vedrørende konsekvenser for virksomheden, dennes handlemuligheder og alternativer, gruppens konkrete anbefalinger mv. ○ Der skal udarbejdes 3 rapporter for hvert af de to semestre: én rapport i hver af månederne september, oktober og november, samt igen i februar, marts og april. ○ Der inddrages fag, der undervises i på det pågældende semester, men de studerende må også være indstillet på selvstændigt at lede efter problemløsninger i litteraturen mv. ○ Ved semesterets slutning forener gruppen sine 3 rapporter i en større, samlet rapport, som afleveres til studiesekretariatet. ○ Der holdes plenum, hvor alle studerende fra semesteret deltager, og hvor hvert simuleret rådgiverteam præsenterer sine resultater for de øvrige studerende. ○ Derefter går gruppen til mundtlig eksamen på grundlag af den samlede rapport for det pågældende semester. ○ Da plenum holdes, efter at den samlede rapport er afleveret, kan der ikke indarbejdes bemærkninger fra plenumdiskussionen i rapporten, men sådanne bemærkninger kan af

gruppen fremdrages ved den mundtlige eksamen.

Undervisningens organisering

Gruppearbejde med vejledning og periodevis afrapportering til vejleder, svarende til teamwork med problemløsning for en klient. Undervisnings- og arbejdsformen er udpræget problembaseret (problembaseret læring, PBL).

Der skal undervejs i semesteret afleveres 3. delrapporter, som til slut samles til 1 rapport, der er forlægget for den mundtlige eksamen.

Prøveform og bedømmelse

Mundtlig eksamen (ca. 20. min. pr. stud.) med skriftligt forlæg. Ekstern censur.

Vurderingskriterier

For karakteren 12 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets læringsmål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.

For karakteren 2 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere den minimalt acceptable opfyldelse af fagets læringsmål

Tidsforløb:**Onsdag den 2. september 2015:**

Opdeling i grupper. Tildeling af vejleder. Tildeling af virksomhed. Modtagelse af opgave nr. 1 til denne virksomhed.

Torsdag den 1. oktober 2015:

Sidste frist for aflevering af rapporten om opgave nr. 1. Modtagelse af opgave nr. 2.

Mandag den 2. november 2015:

Sidste frist for aflevering af rapporten om opgave nr. 2. Modtagelse af opgave nr. 3.

Tirsdag den 1. december 2015:

Sidste frist for aflevering af rapporten om opgave nr. 3.

Mandag den 14. december 2015:

Aflevering af samlet rapport.

Januar 2016 – dato bekendtgøres senere:

Plenum med fremlæggelse af rapporter fra alle grupperne. Der er mødepligt (del af eksamen)!

Januar 2016 – dato bekendtgøres senere:

Mundtlig projektexamen med ekstern censor.

<h2>Skatteret 2</h2> <p>15 ECTS Fagansvarlig: Erik Werlauff</p>
<p>Placering 3. semester</p>
<p>Type og sprog Obligatorisk Dansk</p>
<p>Omfang og forventning Undervisning: ca. 70 timer</p> <p>Forberedelse: Du må normalt regne med at skulle bruge ca. 2,5 gange så lang tid til forberedelse, som forelæsningen varer. Dvs. at du til ca. 70 timers forelæsninger må regne med en samlet forberedelsestid på ca. 175 timer. Hertil kommer tid til øvelsesopgaver.</p>
<p>Deltagere Årgang 2015 og tidligere årgange.</p>
<p>Læringsmål Formålet med undervisningen i faget er at give de studerende kompetence til at løse komplicerede skatteretlige problemstillinger og herved demonstrere opfyldelsen af følgende læringsmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Identificere og præcist forstå de skatte- og afgiftsretlige problemstillinger, som opgaven rummer ○ Beherske fagtermer og det skatteretlige begrebsapparat med stor sikkerhed ○ Inddrage og prioritere de relevante skatteretlige retskilder og metoder ○ Demonstrere evnen til at anvende disse på konkrete problemstillinger ved på en overbevisende måde at argumentere udtømmende for de juridisk korrekte løsninger, som er mulige ○ Undlade diskussion af irrelevante oplysninger, retskilder mv.
<p>Indhold Gennem forelæsninger, cases og øvelsesopgaver behandles</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Skatteadministrationens opbygning og opgaver ○ Den skatteretlige retskildelære ○ Det skatteretlige indkomstbegreb, herunder de forskellige indkomstkategorier ○ Det skatteretlige omkostningsbegreb, herunder afskrivninger ○ Kapitalgevinster og -afhændelsestab ○ Rette indkomstmodtager ○ Familiebeskatning ○ Subjektiv skattepligt for personer og selskaber ○ Selskabsbeskatning, herunder koncernbeskatning ○ Skatternes beregning og opkrævning ○ Merværdiafgiftsreglerne og udvalgte dele af afgiftsretten.
<p>Ressourcer</p> <p>Litteratur:</p> <p>Undervisningen foregår på basis af Lærebog om Indkomstskat, 16. udgave (2015), Moms, energi, lønsum: en lærebog om afgifter, 4. udgave (2014) suppleret med Ligningsvejledningerne. Der bør endvidere anskaffes en relevant skattelovsamling.</p>
<p>Undervisningens organisering Forelæsninger, diskussioner, cases og øvelsesopgaver.</p>
<p>Prøveform og bedømmelse Skriftlig 4 timers prøve med alle hjælpemidler.</p>
<p>Vurderingskriterier For karakteren 12 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets læringsmål, med ingen eller få uvæsentlige</p>

mangler.

For karakteren 2 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere den minimalt acceptable opfyldelse af fagets læringsmål

Lektionsplan:

Lokale: 89, Fib. 11

Dato	Lektion	Emne	Underviser
9/9 Kl. 8.15-12.00	17	Stiftelse af selskab og indkomstopgørelse og skatteberegning (Lærebog om indkomstskat, kap. 28 +29)	MGN
23/9 Kl. 8.15-12.00	18	Beskatning af koncerner (Lærebog om indkomstskat, kap. 30)	HVA
30/9 Kl. 8.15-12.00	19	Oplyses senere	CW
7/10 Kl. 8.15-12.00	20	Virksomhedsordningen (Lærebog om indkomstskat, kap. 7.3 – 7.4)	HVA
7/10 Kl. 12.30-16.15	21	Oplyses senere	CW
21/10 Kl. 8.15-12.00	22	Oplyses senere	CW
E-forelæsning	23	Beskatning af andelsselskaber mv. /Opløsning af selskaber og foreninger mv. (Lærebog om indkomstskat, kap. 31 + 33)	HVA
28/10 Kl. 8.15-12.00	24	Ydelse mellem selskab og selskabsdeltagere (Lærebog om indkomstskat, kap. 32)	JEC
4/11 Kl. 8.15-12.00	25	Beskatning af indkomst i selskaber, der ikke er selvstændige skattesubjekter (Lærebog om indkomstskat, kap. 36)	MGN
11/11 Kl. 8.15-12.00	26	Omstrukturering og rekonstruktion (Lærebog om indkomstskat, kap. 34 + 35)	HVA
E-forelæsning	27	Oplyses senere	CW
25/11 Kl. 8.15-12.00	28	Omstrukturering og rekonstruktion (Lærebog om indkomstskat, kap. 34 + 35)	HVA
26/11 Kl. 11.45-16.45	29	Opgavedag	HVA+JEC
2/12 Kl. 11.45-16.45	30	Opgavedag	HVA+JEC

Undervisere: CW Camilla Wimmelmann camilla.wimmelmann@skat.dk
MGN Majken G. Nordskjold majken.nordskjold@skat.dk
HVA Henrik V. Andersen henrik.v.andersen@skat.dk
JEC Jacob E. Christensen jec@jutlander.dk

Valgfag

Valgfag – Generationsskifte

5 ECTS

Fagansvarlig: Advokat Birte Rasmussen

Formål:

Formålet er at give de studerende et kendskab til de regelsæt, som knytter sig til generationsskifter ved død, herunder også at markere de forskelle og ligheder der er overfor gennemførelse af et generationsskifte i levende live.

Et generationsskifte ved død rummer en kompleks sammensætning af regler indenfor formueretten, arvereglerne, dødsboskiftereglerne samt dødsboskatte- og boafgiftsreglerne.

Valgfaget tilsigter at give et overblik over disse regelsæt.

Læringsmål:

Formålet med undervisningen i faget er at give de studerende kompetence til at løse skatteretlige problemstillinger, knyttet til generationsskifter ved død og at de studerende kan opfylde følgende læringsmål

- at forstå betydningen af ægtefællers formueforhold ved et skifte
- at have kendskab til arvereglerne
- at forstå skiftereglernes betydning for den skattemæssige behandling af et dødsboskifte
- at se betydningen af om et bo er skattefritaget eller ikke skattefritaget
- at se forskellene mellem beskatning af en efterlevende ægtefælle, alt afhængig af om et bo er et selvstændigt skattesubjekt eller ej
- at forstå udlodningsbegrebets betydning i relation til værdiansættelse og successionsproblematikker
- at kende værdiansættelsesprincipperne for aktiver i dødsboer
- at kende successionsmulighederne ved død, herunder forskelle/ligheder mellem succession i levende live og ved død
- at have et grundlæggende kendskab til bo- og tillægsboafgiftsreglerne samt disses betydning ved skifter.

Undervisningsform:

Forelæsninger, cases og diskussioner.

- Lektionsplan:**
- Mandag d. 26/10 kl. 8.15 – 13.15
  - Mandag d. 09/11 kl. 8.15 – 13.15
  - Mandag d. 16/11 kl. 8.15 – 13.15
  - Mandag d. 30/11 kl. 8.15 – 13.15

Lokale: 89, Fib. 11

Litteratur:

Familieformueret og særejer:

Ingrid Lund-Andersen og Irene Nørgaard: Familieret, kap. 6-11, Jurist- og Økonomforbundets forlag 2012, 2. udgave

Arveret:

Irene Nørgaard: Arveret, kap 1-5, 7-9, og kap 19, Jurist- og Økonomforbundets forlag 2013, 6. udgave

Successionsreglerne:

Aage Michelsen m.fl.: Lærebog om indkomstskatter, kap 22, 15. udgave 2013

Dødsboskifte og Dødsboskatteret:

Karsten Gianelli: Dødsbobeskatning, hele bogen, 5. udgave 2015

Bo- og gaveafgifter:

Aage Michelsen m.fl.: Lærebog om indkomstskat, kap 12 og 39, 15. udgave 2013

Det forudsættes, at de almindelige avancebeskatningsregler kendes i forvejen, herunder også beskatningsbyrden på avancer.

Eksamensform:

Mundtlig prøve af 20 minutters varighed uden forberedelsestid. Der gives karakter.

Vurderingskriterier

For at opnå karakteren 12 skal den studerende ved eksamen indenfor det eksaminerede område demonstrere udtømmende opfyldelse af fagets ovennævnte mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler, jf. karakterbekendtgørelsens § 2. For beskrivelse af de øvrige karakterer henvises i det hele til karakterbekendtgørelsen.

Valgfag – Omstruktureringer

10 ECTS

Fagansvarlig:
Senior Tax Director Rene Yssing Rasmussen
Advokat Gitte Søgaard

Fagområdet omfatter navnlig:

- Selskabslovens regler om stiftelse, likvidation, fusion, spaltning og koncerndannelse og tilknyttet retspraksis samt på overordnet niveau udvalgte EU-selskabsretlige problemstillinger.
- Selskabsskattelovens regler om stiftelse, likvidation og koncernskatteret, virksomhedsomdannelses-loven, fusionsskatteloven, samt tilknyttet praksis

Faget er baseret på, at de studerende har kendskab til selskabsret, svarende til CMA Erhvervsret og et kendskab til selskabsskatteret svarende til CMA Skatteret.

Læringsmål:

Fagets formål er at give de studerende kendskab til de selskabsretlige og skatteretlige aspekter af en række omstruktureringssituationer og –modeller. Endvidere er det formålet at give de studerende kendskab til metoder og ”værktøjer” til brug for arbejdet med omstruktureringer.

Efter endt undervisning skal den studerende være i stand til at løse en ukendt opgave inden for enten et selskabsretligt eller skatteretligt område. Løsningen skal omfatte

- Valg af den eller de model(ler), der løser det stillede problem
- Begrundelse for valget, herunder *eventuelt* for fravalget af alternative løsningsmetoder
- Redegørelse for kravene til at gennemføre den eller de valgte model(ler).
- Redegørelse for konsekvenserne af den eller de valgte model(ler).
- Redegørelse for den valgte models praktiske gennemførelse.

Den studerende skal herved demonstrere evne til at anvende de relevante faktiske omstændigheder i opgaven og sammenholde disse med de relevante retskilder. Disse færdigheder skal den studerende demonstrere inden for følgende områder.

- Selskabsret:
  - Selskabsretlig omdannelse af personligt drevet virksomhed til selskab
  - Selskabsretligt ophør af selskab
  - Det selskabsretlige koncernbegreb og selskabsretlige konsekvenser af koncerndannelse
  - Fusion, spaltning og omdannelse i selskabsretligt perspektiv
  - Etablering af virksomhed i udlandet i selskabsretligt perspektiv
- Skatteret
  - Skatteretlige selskabsformer og valget mellem disse
  - Skattefri eller skattepligtig stiftelse af selskaber
  - Likvidation af selskaber
  - Skattefri eller skattepligtig fusion eller spaltning af selskaber
  - Skattemæssige koncernbegreber, skattefrie eller skattepligtige måder at etablere en koncern på, samt skattemæssige konsekvenser af koncerndannelse
  - Skattefri eller skattepligtig overdragelse af aktier og øvrige skattemæssige regler af betydning for generationsskifte

Undervisningsform: forelæsning, casebaseret gruppearbejde og diskussioner

Lektionsplan: Tirsdag d. 20/10 kl. 8.15 – 14.15
E-forelæsning
E-forelæsning
Tirsdag d. 10/11 kl. 9.00 – 15.00
Tirsdag d. 17/11 kl. 8.15 – 14.15
E-forelæsning
Tirsdag d. 01/12 kl. 9.00 – 15.00

Lokale: 89, Fib. 11

Litteratur: Erik Werlauff, Selskabsret, 9. udgave, 2013, KarnovGroup
Erik Werlauff, Selskabsskatteret, 2015/16, KarnovGroup
Øvrigt materiale udleveres eller lægges i Moodle

Eksamensform: 20 min. mundtlig eksamen med 40 min. forberedelse, casebaseret, ekstern censur. Der gives karakterer.

Valgfag – International skatteret

5 ECTS point

Fagansvarlig:

Ekstern lektor Anja Svendgaard Dalgas

Formål:

Den øgede internationalisering af dansk erhvervsliv stiller store krav til danske virksomheders og rådgivernes kendskab til international skatteret. Faget har til formål at give de studerende et bredt og overordnet kendskab til grundprincipperne og centrale problemstillinger inden for den internationale skatteret. Faget, der forudsætter skatteret 1 omfatter:

- Grundprincipperne i den internationale skatteret
- Samspillet mellem intern ret, dobbeltbeskatningsaftaler og EU-skatteretten
- Globalindkomstprincippet, territorialbeskatningsprincippet
- Subjektiv skattepligt for fysiske personer og selskaber – ubegrænset og begrænset skattepligt
- Fordeling af beskatningsretten mellem domicil- og kildeland
- Lempelse af international dobbeltbeskatning
- International skatteflugt og værnsregler
- Gensidig aftaleprocedure
- EU-voldgiftskonventionen
- Forbud mod diskrimination
- Gensidig bistand i skattesager

Læringsmål:

- Identificere og prioritere mellem relevante retskilder – herunder redegøre for samspillet mellem intern dansk skatteret, dobbeltbeskatningsaftaler og EU-skatteretten
- Redegøre for centrale problemstillinger inden for den internationale skatteret
- Identificere relevante skattemæssige problemstillinger af international karakter og komme med begrundede løsningsforslag hertil i forbindelse med:
  - danske personer og selskabers etablering og opkøb i udlandet,
  - udenlandske personer og selskabers etablering og opkøb i Danmark,
  - ind- og udstationering af medarbejdere på tværs af landegrænser
- Evne til at vurdere om et selskab eller en persons skatteplanlægning er forsvarligt tilrettelagt

Lektionsplan: Torsdag d. 10/9 kl. 8.15 – 11.15
Torsdag d. 1/10 kl. 11.45 – 16.45
Mandag d. 5/10 kl. 11.45 – 16.45
Mandag d. 19/10 kl. 11.45 – 15.45
Tirsdag d. 3/11 kl. 11.45 – 15.45

Lokale: 89, Fib. 11

Undervisere:

Tax partner Anja Svendgaard Dalgas, Deloitte Skat, Århus adalgas@deloitte.dk
Tax partner Richardt Tabori Kraft, Deloitte Skat, Silkeborg rtkraft@deloitte.dk

Litteratur:

- Jan Pedersen m.fl., Skatteretten 3,6. udgave, 2013, Forlaget Thomson samt udvalgte dele af Skatteretten 1 og 2
- Ligningsvejledningen, Dobbeltbeskatning 2015
- FSR's Skattelove 2015, Danske Skattelove 2015 eller tilsvarende
- Diverse udleveret materiale og udvalgte afgørelser

Undervisningsform: Forelæsning og diskussioner

Eksamen: 3 timers skriftlig eksamen med alle hjælpemidler

e-Valgfag (summer school) – IT-ledelse

5 eller 10 ECTS – efter den studerendes eget valg, jf. nedenfor

Fagansvarlig:

Statsautoriseret revisor, lektor Hans Henrik Berthing

Vælg mellem 5 og 10 ECTS: Faget kan følges som et 5 ECTS modul, der afsluttes med en mundtlig eksamen af 20 min. varighed. Faget kan alternativt følges som et 10 ECTS modul, hvor der tillige udarbejdes et afsluttende selvstændigt projekt om et concernrelevant emne. Projektet er udgangspunkt for en mundtlig eksamen af 20 min. varighed.

E-valgfag – særlig undervisningsform: Dette valgfag afvikles gennem 2 fysiske forelæsninger og 3 e-forelæsninger. Al e-undervisning sker ved, at der i Moodle uploades undervisningsmoduler, der i hovedsagen er udarbejdet i PowerPoint. Den studerende har således adgang til plancher, artikler, notater og underviserens indtalte oplæg. Før eksamen planlægges et valgfrit fysisk møde à ca. 2 timers varighed, der i hovedsagen anvendes til afklarende spørgsmål vedrørende elementer i faget, som den studerende forinden har formuleret ønske om at få drøftet på mødet. Fagets moduler uploades i løbet af august måned, hvor faget i sin helhed afvikles.

Fagområdet omfatter navnlig:

- God it-skik, herunder it-strategi og -ledelse samt it risikostyring.
- Selskabslovens regler om risikostyring og interne kontroller, samt tilknyttet praksis
- It sikkerhed i den mellemstore virksomhed
- Bogføringslovens krav til it anvendelsen, herunder systembeskrivelse

Faget er baseret på, at de studerende har kendskab til selskabsret, svarende til CMA Erhvervsret og et kendskab til it revision svarende til CMA Revision.

Læringsmål: Fagets formål er at give de studerende kendskab til de selskabsretlige aspekter omkring ledelsens ansvar og roller i forbindelse med it anvendelsen. Endvidere er det formålet at give de studerende kendskab til metoder og ”værktøjer” til brug for arbejdet med it strategi og ledelse samt it-sikkerhed.

Efter endt undervisning skal den studerende være i stand til at løse en ukendt opgave inden for enten et selskabsretligt eller it mæssigt område. Løsningen skal omfatte

- Valg af den eller de model(ler), der løser det stillede problem
- Begrundelse for valget, herunder *eventuelt* for fravalget af alternative løsningsmetoder
- Redegørelse for kravene til at gennemføre den eller de valgte model(ler).
- Redegørelse for konsekvenserne af den eller de valgte model(ler).
- Redegørelse for den valgte models praktiske gennemførelse.

Den studerende skal herved demonstrere evne til at anvende de relevante faktiske omstændigheder i opgaven og sammenholde disse med de relevante retskilder. Disse færdigheder skal den studerende demonstrere inden for følgende områder.

- Selskabsret:
  - Ledelsesopgaver og ansvar
  - Revisionsudvalget og evt interne revisions- og risikostyringssystemer

- Beskrivelse af hovedelementerne i virksomhedens interne kontrol- og risikostyringssystemer i forbindelse med regnskabsaflæggelses-processen
  - Procedurer eller systemer, som virksomheden har implementeret i forbindelse med risikostyring, herunder hvordan ledelsen identificerer og håndterer risikoen for væsentlige fejl i forbindelse med regnskabsaflæggelsen, og
  - Interne kontrolsystemer, som virksomheden har etableret for at sikre, at væsentlige fejl i forbindelse med regnskabsaflæggelsen forebygges, opdages og korrigeres
- God IT-skik
    - It governance og ledelse
    - It styring og organisering
    - It livscyklus
    - It drift og brugerstøtte
    - Ledelsens it værktøjskasse
- IT referencerammer
    - God it skik
    - Cobit og COSO
    - ISO 27000 og DS 484
    - CMMI
    - ITIL
    - Prince 2
    - IT Governance og værdi af it

Undervisningsform: Faget er 100 % tilrettelagt som elektronisk valgfag (summer school i august måned), kombineret med to fysiske sessions med spørgsmål, diskussion og cases. Den elektroniske undervisning sker ved, at der i Dropbox eller andet hensigtsmæssigt elektronisk medie uploades undervisningsmoduler, der i hovedsagen er udarbejdet i PowerPoint med indtalt lyd.

Den studerende har således adgang til plancher, artikler, notater og underviserens indtalte oplæg.

Dette e-valgfag adskiller sig fra de øvrige e-valgfag ved at blive afviklet i august måned.

Lektionsplan for fysiske forelæsninger: Fredag d. 14/8 kl. 9.00 – 15.00
Mandag d. 24/8 kl. 9.00 – 15.00

Lokale: 55, Fib. 2

Eksamensform: For studerende på 5 ECTS-forløbet er der tale om en mundtlig eksamen af 20 min. varighed uden forberedelse. Der gives karakter efter 7-skalaen.

For studerende på 10 ECTS-forløbet afleveres et selvstændigt projekt vedrørende et selvvalgt, men på forhånd godkendt, it-ledelsesrelevant emne. Der afholdes med udgangspunkt heri en mundtlig eksamen af 20 min. varighed uden forberedelse. Der gives karakter efter 7-skalaen.

e-Valgfag – Koncerner

5 eller 10 ECTS – efter den studerendes eget valg, jf. nedenfor

Fagansvarlige:
Ph.d.-stipendiat, HD-A Gitte Søgaard, advokat
Professor, dr. jur. Erik Werlauff, advokat (H)

Vælg mellem 5 og 10 ECTS: Faget kan følges som et 5 ECTS modul, der afsluttes med en mundtlig eksamen af 20 min. varighed. Faget kan alternativt følges som et 10 ECTS modul, hvor der tillige udarbejdes et afsluttende selvstændigt projekt om et koncernrelevant emne. Projektet er udgangspunkt for en mundtlig eksamen af 20 min. varighed.

Valget mellem at tage faget som et 5 eller et 10 ECTS fag skal som udgangspunkt tages ved tilmeldingen. Omvalg mellem 5 og 10 ECTS kan dog finde sted senere inden for følgende begrænsninger: (1) max. 15 ECTS i alt til dine valgfag; (2) har du allerede 10 ECTS fra ét eller to andre valgfag, kan du ikke omvælge fra 5 til 10 ECTS på dette fag; (3) omvalg til og med 1. oktober kan du selv foretage i STADS, derefter kun ved henvendelse til AUD-studiets sekretariat.

E-valgfag – særlig undervisningsform: Dette valgfag er 100 pct. tilrettelagt som elektronisk valgfag. Al undervisning sker ved, at der i Moodle uploades undervisningsmoduler, der i hovedsagen er udarbejdet i PowerPoint. Den studerende har således adgang til plancher, artikler, notater og underviserens indtalte oplæg. Før eksamen planlægges et valgfrit fysisk møde à ca. 2 timers varighed, der i hovedsagen anvendes til afklarende spørgsmål vedrørende elementer i faget, som den studerende forinden har formuleret ønske om at få drøftet på mødet. Fagets første moduler ligger klar ved studiestart i september, og fagets efterfølgende moduler uploades herefter løbende frem til udgangen af oktober måned.

Fagområdet omfatter navnlig:

- Introduktion til koncernretten
- Koncerntyper og koncernbegreber
- De regnskabsretlige koncernbegreber
  - EU-retten
  - De internationale regnskabsstandarder
  - Årsregnskabsloven
  - Om konsoliderede regnskaber i hovedtræk
- Det selskabsretlige koncernbegreb
  - Ret og pligt mellem koncernselskaber
  - Hæftelse og identifikation i koncernretlig sammenhæng
  - Den grænseoverskridende koncern og EU-retten
- De skatteretlige koncernbegreber
  - Koncernens skatteforhold i hovedtræk.

Læringsmål:

Det er fagets formål at give den studerende et overordnet tværfagligt fundament i forhold til selskabsretligt, regnskabsretligt og skatteretligt at kunne identificere koncerner, herunder at give den studerende et grundlæggende kendskab til den regulering, som inden for de nævnte fagområder gælder for koncerner.

Det er endvidere fagets formål at give den studerende kendskab til centrale materielle koncernretlige problemstillinger inden for det selskabsretlige, regnskabsretlige og skatteretlige område.

For studerende på et 10 ECTS modul er det tillige formålet at give den studerende kvalifikationer i forhold til at analysere konkrete koncernretlige problemstillinger og at formulere løsningsmodeller i forhold hertil.

Litteratur:

- Gitte Søgaard & Erik Werlauff: Koncernretten (2015), Werlauff Publishing A/S, købes online på <http://werlauff-publishing.com/titler>

Spørge- og opsamlingsmøde – fysisk møde: Før eksamen planlægges et valgfrit fysisk møde à ca. 2 timers varighed, der i hovedsagen anvendes til afklarende spørgsmål vedrørende elementer i faget, som den studerende forinden har formuleret ønske om at få drøftet på mødet. Der er ikke mødepligt til dette møde. Tid og sted oplyses senere.

Projekt: Hvis den studerende har valgt dette e-fag som et 10 ECTS-fag, skal der inden den 4. januar 2016 indleveres et skriftligt projekt af et omfang på ca. 25 A4-sider (+/- 5 sider). Projektet svarer til en arbejdsbelastning på 5 ECTS, dvs. ca. 2-3 uger.

Personlig vejledning kan aftales pr. e-mail: Gitte Søgaard gs@advosopegaard.dk; Erik Werlauff erik@werlauff.com.

Eksamensform: 20 min. mundtlig eksamen. Hvis faget er valgt som et 10 ECTS-fag, tager den mundtlige eksamen udgangspunkt i det skriftlige projekt, som den studerende har udarbejdet.

e-Valgfag – Ledelsens, ejernes og revisors erstatningsansvar

5 eller 10 ECTS – efter den studerendes eget valg, jf. nedenfor

Fagansvarlig:
Professor, dr. jur. Erik Werlauff, advokat (H)

Vælg mellem 5 og 10 ECTS: Faget kan følges som et 5 ECTS modul, der afsluttes med en mundtlig eksamen af 20 min. varighed. Faget kan alternativt følges som et 10 ECTS modul, hvor der tillige udarbejdes et afsluttende selvstændigt projekt om et ansvarsrelevant emne. Projektet er udgangspunkt for en mundtlig eksamen af 20 min. varighed.

Valget mellem at tage faget som et 5 eller et 10 ECTS fag skal som udgangspunkt tages ved tilmeldingen. Omvalg mellem 5 og 10 ECTS kan dog finde sted senere inden for følgende begrænsninger: (1) max. 15 ECTS i alt til dine valgfag; (2) har du allerede 10 ECTS fra ét eller to andre valgfag, kan du ikke omvælge fra 5 til 10 ECTS på dette fag; (3) omvalg til og med 1. oktober kan du selv foretage i STADS, derefter kun ved henvendelse til AUD-studiets sekretariat.

E-valgfag – særlig undervisningsform: Dette valgfag er 100 pct. tilrettelagt som elektronisk valgfag. Al undervisning sker ved, at der i Moodle uploades undervisningsmoduler, der i hovedsagen er udarbejdet i PowerPoint. Den studerende har således adgang til plancher, artikler, notater og underviserens indtalte oplæg. Før eksamen planlægges et valgfrit fysisk møde à ca. 2 timers varighed, der i hovedsagen anvendes til afklarende spørgsmål vedrørende elementer i faget, som den studerende forinden har formuleret ønske om at få drøftet på mødet. Fagets første moduler ligger klar ved studiestart i september, og fagets efterfølgende moduler uploades herefter løbende frem til udgangen af oktober måned.

Fagområdet omfatter navnlig: Det er fagets formål gennem et studium af teori og praksis at give den studerende et fundament til at kunne medvirke til at forebygge og bedømme situationer, hvor et selskabs eller anden form for juridisk persons bestyrelse, direktion, ejer(e) og/eller revisorer ifalder et civilretligt erstatningsansvar, enten over for selskabets konkursbo eller over for tredjemand.

For studerende på et 10 ECTS modul er det endvidere formålet at give den studerende kvalifikationer i forhold til at analysere konkrete koncernretlige problemstillinger og at formulere løsningsmodeller i forhold til.

Læringsmål: Undervisningen vil især omhandle følgende emner:

- Ansvar og retsgrundlaget
- Ansvar og fokuspunkterne i det daglige arbejde
- Ejernes (med)hæftelse – moderselskab, hovedaktionær.
- Forsikringsafdækning af ledelses- og revisoransvaret.
- Cases fra praksis.
- Forebyggelse af ledelses-, ejer- og revisoransvar.

Undervisningsform: Faget er 100 % tilrettelagt som elektronisk valgfag. Al undervisning sker ved, at der i Dropbox eller andet hensigtsmæssigt elektronisk medie uploades undervisningsmoduler, der i hovedsagen er udarbejdet i PowerPoint med indtalt lyd.

Den studerende har således adgang til plancher, artikler, notater og underviserens indtalte oplæg.

Før eksamen planlægges et valgfrit fysisk møde à ca. 2 timers varighed, der i hovedsagen anvendes til afklarende spørgsmål vedrørende elementer i faget, som den studerende forinden har formuleret ønske om at få drøftet på mødet. Fagets første moduler ligger klar ved studiestart i

september, og fagets efterfølgende moduler uploades herefter løbende frem til udgangen af november måned.

Litteratur. Læs kapitel 13 og 14 i Erik Werlauff: Selskabsret (forlaget Karnov Group). Desuden Erik Werlauff: Bestyrelsens arbejde og ansvar (Gads forlag; kan bl.a. købes online via www.saxo.com). Supplerende læsning: Erik Werlauff: Werlauffs kompendier (kapitlet om ledelsesansvar) (Ex Tuto forlag, www.extuto.com).

Eksamensform: For studerende på 5 ECTS-forløbet er der tale om en mundtlig eksamen af 20 min. varighed uden forberedelse. Der gives karakter efter 7-skalaen.

For studerende på 10 ECTS-forløbet afleveres inden udgangen af november måned et selvstændigt projekt vedrørende et selvvalgt, men på forhånd godkendt, koncernrelevant emne. Der afholdes med udgangspunkt heri en mundtlig eksamen af 20 min. varighed uden forberedelse. Der gives karakter efter 7-skalaen.

e-Valgfag – Valg af virksomhedsform

5 eller 10 ECTS – efter den studerendes eget valg, jf. nedenfor

Fagansvarlig:

Professor, dr. jur. Erik Werlauff, advokat (H)

Vælg mellem 5 og 10 ECTS: Faget kan følges som et 5 ECTS modul, der afsluttes med en mundtlig eksamen af 20 min. varighed. Faget kan alternativt følges som et 10 ECTS modul, hvor der tillige udarbejdes et afsluttende selvstændigt projekt om et virksomhedsrelevant emne. Projektet er udgangspunkt for en mundtlig eksamen af 20 min. varighed.

Valget mellem at tage faget som et 5 eller et 10 ECTS fag skal som udgangspunkt tages ved tilmeldingen. Omvalg mellem 5 og 10 ECTS kan dog finde sted senere inden for følgende begrænsninger: (1) max. 15 ECTS i alt til dine valgfag; (2) har du allerede 10 ECTS fra ét eller to andre valgfag, kan du ikke omvælge fra 5 til 10 ECTS på dette fag; (3) omvalg til og med 1. oktober kan du selv foretage i STADS, derefter kun ved henvendelse til AUD-studiets sekretariat.

E-valgfag – særlig undervisningsform: Dette valgfag er 100 pct. tilrettelagt som elektronisk valgfag. Al undervisning sker ved, at der i Moodle uploades undervisningsmoduler, der i hovedsagen er udarbejdet i PowerPoint. Den studerende har således adgang til plancher, artikler, notater og underviserens indtalte oplæg. Før eksamen planlægges et valgfrit fysisk møde à ca. 2 timers varighed, der i hovedsagen anvendes til afklarende spørgsmål vedrørende elementer i faget, som den studerende forinden har formuleret ønske om at få drøftet på mødet. Fagets første moduler ligger klar ved studiestart i september, og fagets efterfølgende moduler uploades herefter løbende frem til udgangen af oktober måned.

Fagområdet omfatter navnlig: Det er fagets formål at give den studerende et fundament til at kunne medvirke til og rådgive om en klients valg af den for klienten bedst egnede virksomhedsform.

For studerende på et 10 ECTS modul er det endvidere formålet at give den studerende kvalifikationer i forhold til at analysere konkrete problemstillinger ved valget af virksomhedsform og at formulere løsningsmodeller i forhold til.

Læringsmål: Undervisningen vil omhandle følgende virksomhedsformer mv.:

- enkeltmandsvirksomheden,
- interessentskabet, I/S,
- kommanditselskabet, K/S,
- partnerselskabet, K/S,
- anpartsselskabet, ApS,
- iværksætterselskabet, IVS,
- aktieselskabet, A/S,
- holdingselskaber, A/S eller ApS,
- andelsselskabet, A.m.b.a.,
- erhvervsdrivende foreninger med begrænset hæftelse, F.m.b.a.,
- ikke-erhvervsdrivende foreninger,
- erhvervsdrivende fonde,
- ikke-erhvervsdrivende fonde,
- udenlandske kapitalselskaber,
- udenlandske fonde og trusts,
- europæisk firmagrube, EØFG,
- europæisk aktieselskab, SE, og
- europæisk andelsselskab, SCE.

For hver af de behandlede virksomhedsformer vil undervisningen analysere en række hensyn, der kan tale for hhv. imod valget af netop denne virksomhedsform. De hensyn, der herved inddrages, er bl.a. følgende

- Hvem vælger denne virksomhedsform?
- Nystifte eller købe?
- Det juridiske grundlag og forholdet til myndighederne.
- Hvor meget skal der indskydes, og hvordan hæfter man?
- Beslutningsmåden indadtil.
- Regnskabsmæssige forhold.
- Skattemæssige forhold.
- Hvordan får man penge ud?
- Hvordan kan man optage medejer(e)?
- Hvordan kan man sælge virksomheden?
- Kan man skifte til en anden virksomhedsform?
- Sammenfattende om denne virksomhedsform.

Undervisningsform: Faget er 100 % tilrettelagt som elektronisk valgfag. Al undervisning sker ved, at der i Dropbox eller andet hensigtsmæssigt elektronisk medie uploades undervisningsmoduler, der i hovedsagen er udarbejdet i PowerPoint med indtalt lyd.

Den studerende har således adgang til plancher, artikler, notater og underviserens indtalte oplæg.

Før eksamen planlægges et valgfrit fysisk møde à ca. 2 timers varighed, der i hovedsagen anvendes til afklarende spørgsmål vedrørende elementer i faget, som den studerende forinden har formuleret ønske om at få drøftet på mødet. Fagets første moduler ligger klar ved studiestart i september, og fagets efterfølgende moduler uploades herefter løbende frem til udgangen af november måned.

Litteratur. Gratis manuskript i PDF-format (pr. 2/9 2015): Erik Werlauff: Valg af virksomhedsform. Udkommer efteråret 2015 som bog på www.werlauff-publishing.com

Eksamensform: For studerende på 5 ECTS-forløbet er der tale om en mundtlig eksamen af 20 min. varighed uden forberedelse. Der gives karakter efter 7-skalaen.

For studerende på 10 ECTS-forløbet afleveres inden udgangen af november måned et selvstændigt projekt vedrørende et selvvalgt, men på forhånd godkendt emne af relevans for valg af virksomhedsform. Der afholdes med udgangspunkt heri en mundtlig eksamen af 20 min. varighed uden forberedelse. Der gives karakter efter 7-skalaen.

Videnskabsteori med særligt henblik på revision, regnskab og rådgivning (suppleringsfag for studerende med HD)

10 ECTS point

Fagansvarlig:
Lektor Michael Fast

Varighed: 12 lektioner x 2 timer, 6 seminarer x 3 timer, samt Evaluering

Formål og læringsmål:

Læringsmål og formålet med kurset er at øge de studerendes forståelse for samfundsvidenskabeligt arbejde og metodologi. I særdeleshed at de studerende skaber indsigt i samfundsvidenskabens videnskabsteori, metodologi og teoretisering. Derudover at gøre de studerende i stand til at skabe sammenhænge mellem videnskabsteoretisk perspektiv, metode og teoriforståelsen i forhold til vidensproduktion og projektarbejde.

Fokus ligger på videnskabens organisering, forskellige traditioner indenfor videnskabelig tænkning og deres logikker og argumentationer, forskellige epistemologiske traditioner, kvalitative metoder, etik og centrale begreber indenfor disse traditioner. Formålet er at vise koblinger mellem videnskabsteori og metodologi, og genstandsområde i projektarbejdet og i undersøgelser, samt dermed hvordan viden produceres.

Seminar

Seminarerne tager udgangspunkt i de tekster, som er præsenteret ved det enkelte seminar, eller tekster som I finder, og som kan være relevante for jer i uddannelsen. Vi aftaler nærmere når kurset er i gang.

Læringsmål og formål med seminaret er, at I holder en forelæsning om en artikel på 15-20 min. Fokus: Forståelse af tekstens helhed, centrale begreber, videnskabsteoretisk perspektiv og forståelse, organisationsanalyse-metodeanvendelse og praksis – dvs. hvordan man kan bruge tankerne i en empirisk undersøgelse, skabelse af viden eller diskussion. Det vigtige er, at I analyserer og reflekterer over artiklen, og at der bliver kvalitet i jeres oplæg.

Tænk også på tema/spørgsmål som I mener, er relevante at diskutere på holdet efter jeres oplæg.

Opgave

De studerende udarbejder, i grupper eller enkeltvis, en selvvalgt opgave, der videnskabsteoretisk diskuterer og analyserer en problemstilling eller en tekst. Problemstillingen kan være funderet i en empirisk undren af et fænomen eller en kompleksitet, eller en teoretisk undren og begrebsudvikling. Opgaven må fylde mellem 10-15 sider afhængig af antal gruppemedlemmer. I forbindelse med opgaven vil gruppen få tildelt vejleder.

Evaluering

Se moodle

Litteratur:

Fast, Michael (2001): "Videnskabsteori & Metodologi – en diskussion af en livsverden tilgang indenfor samfundsvidenskab, specielt virksomhedsøkonomi". Aalborg Universitet, Institut for Samfundsudvikling og planlægning. Rev. 2001. Enkelte kapitler (se moodle)

Fast, M: "Erhvervsøkonomiens rødder og logik - Det Funktionalistiske Paradigme", Aalborg Universitet, WP, Department of Business Studies, 2008 Link (download): <http://www.business.aau.dk/wp/08-15.pdf>

Fast, M: "Kvalitativ metodologi", Aalborg Universitet, WP, Department of Business Studies, 2008 – Link (download): <http://www.business.aau.dk/wp/08-14.pdf>

Morgan, G & Smircich, L: "The case for Qualitative Research". Academy of Management Review 1980, Vol 5, No 4, p. 491-500.

Se flere tekster under de enkelte lektioner.

Litteraturen foresættes læst og eventuelt diskuteret i grupperne. Al kursislitteratur bliver ikke nødvendigvis gennemgået på kurset. Litteraturen kan ses i relation til opgaven, studiet og dets videnskabsteoretiske diskussioner.

Evt. Supplerende Litteratur:

Clark, W & Fast, M: "Qualitative Economics". Coxmoor, Oxford, 2008

Arbnor & Bjerke: "Methodology for Creating Business Knowledge". SAGE 1997.

Blumer, H.: "Symbolic Interactionism - perspectives and method": University of California Press, 1986 (1969).

Weber, M.: "The Methodology of the Social Sciences". The Free Press, New York, 1948.

Lektionsplan:

Se moodle

Undervisningens organisering
Forelæsninger, diskussioner, cases og øvelsesopgaver samt projektarbejde.
Prøveform og bedømmelse
Mundtlig gruppe evaluering med udgangspunkt i opgave og pensum. Karakter efter 7-skalaen

Undervisere:

(MF) Michael Fast   fast@business.aau.dk
(BM) Bjarke Møller   bjgm@business.aau.dk
(KMM) Kim M. Møller   malmbak@business.aau.dk
(RL) Rasmus Lindgaard   lind@business.aau.dk
(MS) Mogens Sparre   sparre@business.aau.dk